

Mer om Sigtunabåtar

Av ARNE SUNDSTRÖM

I sin krönika om Ångbåtstrafiken Sigtuna–Stockholm, i årsboken Uppland 1962, nödgades arkivarie Gunnar Hellström konstatera, att ingen bild av ångfartyget SIGTUNA (tidigare ALBREKTSUND) från tiden före ombyggnaden kunnat påträffas. För att komplettera uppsatsen på denna punkt visas här ett foto från tyske kejsaren Wilhelm II:s besök i Stockholm 6 juli 1895, där man ser SIGTUNAS dåvarande utseende, även om ångaren tyvärr delvis är skymd av den pampiga äreporten. Enligt annons i Dagens Nyheter gjorde denna dag bl. a. SIGTUNA en lustresa för att möta den kejsrerliga lustjakten HOHENZOLLERN. Resenärerna skulle på nära håll få beskåda Wilhelm II:s och hans kunglige värds landstigning vid Logårdstrappan. Biljettpriset var 1 krona och avfärden skedde från Slussen kl. 10 f. m.

Det andra fotot är fyra år äldre och visar SIGTUNAS föregångare NYA ÖRSUNDSBRO, av vilken goda bilder saknats, i det utseende ångaren hade efter försäljningen till Ångfartygs AB Valkyrian i Göteborg i slutet av år 1888. Som framgår av arkivarie Hellströms artikel hette fartyget ursprungligen GRIPSHOLM och var byggt vid Bergsund 1873. Det insattes 1880 på traden Stockholm–Sigtuna–Örsundsbro som NYA ÖRSUNDSBRO men hade däremellan hunnit med att sommaren 1879 uppträda som konkurrentbåt på traden Norrköping–Valdemarsvik under namnet GRYT. Enligt notis i D. N. 12.2.1880 var det W. Lindbergs Verkstads- & Varfs AB, som sedan för 28 000 kr. försålde ångaren till det nybildade Sigtuna–Örsundsbro nya Ångfartygs AB.

Efter Sigtuna-åren började fartyget redan 14 jan. 1889 sin verk-

Bild 1. Ångfartyget SIGTUNA vid kejsar Wilhelm II:s besök i Stockholm 1895. Detalj av foto i Stockholms Stadsmuseum.

samhet på västkusten med turer från Göteborg till Halsbäck på Tjörn, vilka senare utsträcktes ända till Hälleviksstrand. Dess namn hade ändrats till VALKYRIAN 1, ej som skeppslistan angav VALKYRIAN. Turerna pågick ända till nyåret 1890 men måtte inte ha varit särskilt lönande. Efter att förgäves ha utbjudits på offentlig auktion 15 april 1890 såldes ångaren omkr. 1 maj till Norra Skärgårdens Ångbåts AB och fick namnet NORRA SKÄRGÅRDEN. Om dess insats i det då pågående häftiga ångbåtskriget i Göteborgs norra skärgård skall här inte ordas; i mars 1893 såldes NORRA SKÄRGÅRDEN åter (som Hellström nämner) till ett rederi i Kristiania, närmare bestämt Nesoddens Dampskibsselskab. Under namnet DRÖBAK insattes den våren 1893 mellan Kristiania, Naesod-

Bild 2. Ångfartyget VALKYRIAN 1, tidigare NYA ÖRSUNDSBRO, i Marstrand 1889. Foto i Göteborgs Historiska Museum.

landet, Oscarsborg, Dröbak, Hallangspollen och norra delen av Hurum. Inte heller på den traden blev dock fartygets verksamhet långvarig. Enligt meddelande i Morgenbladet 6.10.1893 uppstod samma dags morgon eld ombord medan DRÖBAK låg i Hallangspollen. Elden fick fäste i hytternas trävirke, utbreddes sig med våldsam hastighet och förvandlade fartyget till ett utbränt vrak. Vid Sjörättens förhandling den 30.10 förklarades DRÖBAK kondemnerad. Någon större förlust bör inte ha drabbat Nesoddenbolaget, eftersom ångaren var assurerad för 30 000 n. kr. Vraket av DRÖBAK utbjöds på auktion 11 dec., lockade då ingen köpare men inköptes senare av grosshandlaren Riegel. Vid Akers varv återupbyggdes det till ett tidsenligt passagerarfartyg, som fick det passande namnet FÖNIX.

I slutet av juni 1894 skulle det börja trafikera en ny linje till det inre av Bundefjorden, sedan fartyget överlåtits på det nybildade Dampskibsselskabet »Fönix». Den 28 juni råkade man

emellertid vid en alltför livlig provresa oförmodat stöta på en ö nära Baekkelaget och fick därför uppskjuta premiärturen ungefär en vecka.

Under namnet FÖNIX fanns fartyget sedan med i de norska skeppslistorna i många års tid, åtminstone till mitten av 1920-talet. Det tycks då ha använts som något slags fiske- eller fångstfartyg.